

POWIATOWY URZĄD PRACY W BIAŁEJ PODLASKIEJ

ul. Brzeska 101, 21-500 Biała Podlaska, tel. (0-83) 341-65-00, fax. 343-86-67

MONITORING ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH W POWIECIE BIALSKIM I MIEŚCIE BIAŁA PODLASKA ZA 2008 ROK

CZEŚĆ I RAPORTU ROCZNEGO

BIAŁA PODLASKA – marzec 2009r.

Spis treści

	strony
WSTĘP	3
ROZDZIAŁ I	
1. Analiza bezrobocia w powiecie bialskim i mieście Biała Podlaska	4
1.1. Analiza bezrobocia w powiecie bialskim według zawodów	4
1.2. Analiza bezrobocia w mieście Biała Podlaska według zawodów	9
ROZDZIAŁ II	
2. Analiza ofert pracy pozyskanych w powiecie bialskim i mieście Biała Podlaska	14
2.1. Analiza ofert pracy pozyskanych w powiecie bialskim	14
2.2. Analiza ofert pracy pozyskanych w mieście Biała Podlaska	17
ROZDZIAŁ III	
3. Analiza zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie bialskim i mieście Biała Podlaska	20
3.1. Analiza zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie bialskim	20
3.2. Analiza zawodów deficytowych i nadwyżkowych w mieście Biała Podlaska	26
PODSUMOWANIE I WNIOSKI	32
ANEKS STATYSTYCZNY	
✓ T-I/P-1 Bezrobotni wg zawodów w powiecie bialskim w 2008r.	
✓ T-I/P-1 Bezrobotni wg zawodów w mieście Biała Podlaska w 2008r.	
✓ T-I/P-1a Struktura bezrobotnych wg grup zawodowych w powiecie bialskim w 2008r.	
✓ T-I/P-1a Struktura bezrobotnych wg grup zawodowych w mieście Biała Podlaska w 2008r.	
✓ T-I/P-2 Napływ bezrobotnych wg grup zawodowych w powiecie bialskim w 2008r.	
✓ T-I/P-2 Napływ bezrobotnych wg grup zawodowych w mieście Biała Podlaska w 2008r.	
✓ T-I/P-2a Struktura napływu bezrobotnych wg grup zawodowych w powiecie bialskim w 2008r.	
✓ T-I/P-2a Struktura napływu bezrobotnych wg grup zawodowych w mieście Biała Podlaska w 2008r.	
✓ T-I/P-3 Oferty pracy wg zawodów w powiecie bialskim w 2008r.	
✓ T-I/P-3 Oferty pracy wg zawodów w mieście Biała Podlaska w 2008r.	
✓ T-I/P-3a Struktura ofert pracy wg grup zawodowych w powiecie bialskim w 2008r.	
✓ T-I/P-3a Struktura ofert pracy wg grup zawodowych w mieście Biała Podlaska w 2008r.	
✓ T-I/P-4 Zawody deficytowe i nadwyżkowe w powiecie bialskim w 2008 roku	
✓ T-I/P-4 Zawody deficytowe i nadwyżkowe w mieście Biała Podlaska w 2008 r.	
✓ T-I/P-7 Ranking zawodów generujących długotrwale bezrobocie w powiecie bialskim w 2008r. (wg kodu dwucyfrowego)	
✓ T-I/P-7 Ranking zawodów generujących długotrwale bezrobocie w mieście Biała Podlaska w 2008r. (wg kodu dwucyfrowego)	
✓ T-I/P-10 Ranking zawodów zgłoszonych w ofertach pracy w powiecie bialskim w 2008r. ze względu na wskaźnik szansy uzyskania oferty (wg kodu dwucyfrowego)	
✓ T-I/P-10 Ranking zawodów zgłoszonych w ofertach pracy w mieście Biała Podlaska w 2008r. ze względu na wskaźnik szansy uzyskania oferty (wg kodu dwucyfrowego)	
✓ T-I/P-11 Ranking zawodów zgłoszonych w ofertach pracy w powiecie bialskim w 2008r. ze względu na wskaźnik szansy uzyskania oferty (wg kodu czterocyfrowego)	
✓ T-I/P-11 Ranking zawodów zgłoszonych w ofertach pracy w mieście Biała Podlaska w 2008r. ze względu na wskaźnik szansy uzyskania oferty (wg kodu czterocyfrowego).	

Wstęp

Podstawowym celem poniższego raportu jest przedstawienie aktualnej sytuacji na lokalnym rynku pracy oraz określenie skali i obszarów niedopasowań struktury kwalifikacyjno-zawodowej podaży pracy i popytu na nią w powiecie bialskim i mieście Biała Podlaska.

Przez monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych należy rozumieć proces systematycznego obserwowania zjawisk zachodzących na rynku pracy dotyczących kształtowania popytu na prace i podaży zasobów pracy w przekroju terytorialno – zawodowym oraz formułowania na tej podstawie ocen, wniosków i krótkotrwałych prognoz niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania systemów: szkolenia bezrobotnych oraz kształcenia zawodowego.¹

Celem monitoringu jest stworzenie bazy informacyjnej dla opracowania przyszłych struktur zawodowo – kwalifikacyjnych w układzie lokalnym i regionalnym, usprawnienie pośrednictwa pracy poprzez uzyskanie informacji o planowanych ofertach pracy na rok przyszły oraz przewidywanej liczbie absolwentów według zawodów a także ułatwienie realizacji programów specjalnych dla aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych w celu promowania ich ponownego zatrudnienia.

Monitoring zawodów prowadzony jest w oparciu o ujednoczone dla całego kraju *Zalecenia metodyczne* opracowane przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Gospodarki i Pracy, a podstawowym źródłem informacji niniejszego opracowania są raporty i wskaźniki wygenerowane na podstawie danych zawartych w :

- ✓ Załączniku nr 3 do sprawozdania MPiPS-01 – *„Bezrobotni oraz oferty pracy według zawodów i specjalności za rok 2008r.”*
- ✓ Załączniku nr 2 do sprawozdania MPiPS-01 – *„Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy. Stan na koniec roku 2008 roku”*

Raport ma charakter diagnostyczny. Część diagnostyczną stanowi analiza bezrobocia wg zawodów, ofert pracy wg zawodów oraz zawodów deficytowych i nadwyżkowych.

¹ Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej- Departament Rynku Pracy „Zalecenia metodyczne do prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych” Warszawa 2003r, str.6

ROZDZIAŁ I

1. Analiza bezrobocia w powiecie bialskim i mieście Biała Podlaska

1.1. Analiza bezrobocia w powiecie bialskim

Na koniec roku 2008r. w tutejszym urzędzie zarejestrowanych było 5555 osób w tym 2991 kobiet. Odnotowana liczba zarejestrowanych w porównaniu z rokiem 2007r. spadła o 1233 osoby.

Stopa bezrobocia w powiecie bialskim na koniec 2008r. wyniosła 12,4% i była niższa od stopy bezrobocia za 2007r. o 2,3 punktu procentowego.

Tabela 1 (T-I/P-1) Bezrobotni wg zawodów w powiecie bialskim (najliczniejsze grupy) w końcu 2008 r.

L.p.	Nazwa zawodu	Bezrobotni ogółem	W tym				
			Kobiety	Absolwenci		Pow. 12 m-cy	
				Razem	Kobiety	Razem	Kobiety
1.	Bez zawodu	1326	716	118	88	202	90
2.	Sprzedawca	303	279	7	7	144	128
3.	Krawiec	189	186	1	1	41	41
4.	Kucharz	127	110	5	5	42	41
5.	Ślusarz	120	3	1	0	37	1
6.	Murarz	104	2	3	0	47	2
7.	Asystent ekonomiczny	99	77	13	9	22	22
8.	Robotnik budowlany	93	0	0	0	47	0
9.	Ekonomista	91	76	6	4	23	21
10.	Technik mechanik	84	4	1	0	15	2
11.	Technik rolnik	70	38	2	0	19	13
12.	Sprzątaczką	68	65	0	0	44	44
13.	Pedagog	64	53	24	18	2	2
14.	Technik technologii odzieży	63	63	2	2	17	17
15.	Kucharz małej gastronomii	63	52	14	13	5	4

Jak wynika z powyższej tabeli na koniec 2008 roku najliczniejszą grupę zawodową spośród zarejestrowanych stanowili bezrobotni bez zawodu 1326 osób, sprzedawcy 303 osoby, krawcy 189 osób, kucharze 127 osób, ślusarze 120 osób oraz murarze 104 osoby.

W porównaniu z analizą z ubiegłego roku liczba zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie robotnik budowlany, ekonomista, sprzątaczką jest stała i nie przejawia znaczących wahań.

Znacząco spadła liczba rejestrujących się bezrobotnych bez zawodu, sprzedawców, murarzy, ślusarzy, robotników budowlanych, krawców, kucharzy, techników mechaników, techników rolników. Pojawiła się

nowa grupa zawodowa – pedagog 64 osoby, a wiąże się to z rejestracją absolwentów miejscowej szkoły wyższej.

Wśród absolwentów najliczniejszą grupę stanowią absolwenci bez zawodu aż 118 osób, a następnie pedagodzy 24 osoby, kucharze małej gastronomii 14 osób, asystenci ekonomiczni 13 osób.

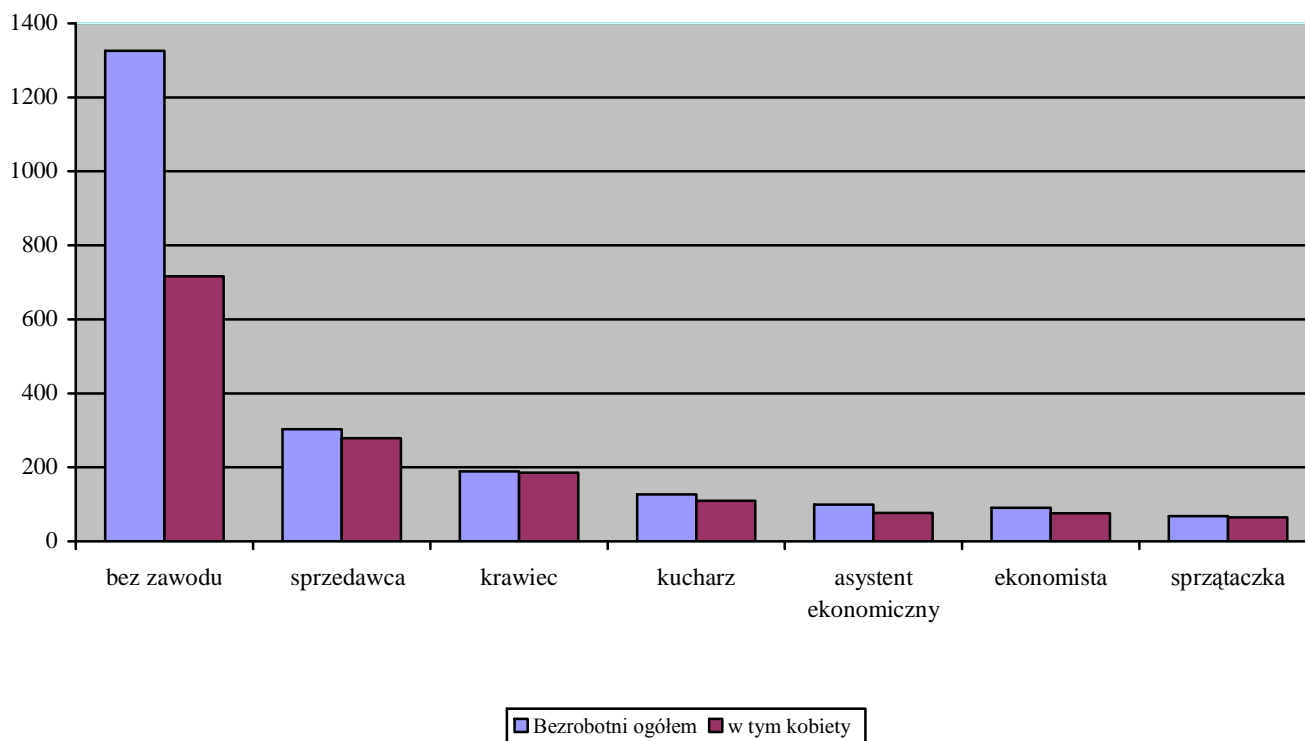
Osób, które ukończyły szkoły zawodowe, średnie i wyższe oraz u których nie minęło 12 miesięcy od daty ukończenia wskazanej na świadectwie lub dyplomie, figurowało 342 osoby w tym 231 kobiet.

Osoby długotrwale bezrobotne, których jest 1649 występują prawie we wszystkich zawodach. Analogicznie do roku poprzedniego najliczniejszą grupę stanowią osoby bez kwalifikacji zawodowych 202 osoby, sprzedawcy 144, murarze 47, robotnicy budowlani 47, kucharze 42, krawcy 41, ślusarze 37 i sprzątaczkę 37. W dalszym ciągu najtrudniej w powiecie bialskim było znaleźć pracę osobom nie posiadającym żadnych kwalifikacji zawodowych.

Bezrobotni mężczyźni stanowili większość w następujących zawodach: bez zawodu 610, ślusarz 117, murarz 102, robotnik budowlany 93, technik mechanik 80.

Spośród zarejestrowanych najwięcej kobiet odnotowano w zawodach: bez kwalifikacji zawodowych 716 osób, sprzedawca 279, krawiec 186 oraz kucharz 110 osób.

Najliczniej reprezentowane zawody wśród bezrobotnych kobiet

Należy zaznaczyć, iż spośród ogółu bezrobotnych zarejestrowanych w 2008r. w powiecie bialskim kobiety stanowią duży odsetek w poszczególnych zawodach. Udział kobiet w strukturze bezrobotnych w 2008r. wynosił 53,8% i był wyższy o 2,8% w porównaniu do 2007r.

Kolejnym etapem analizy jest badanie struktury bezrobocia według dużych grup (kod 2 cyfrowy).

Tabela 2 (T-I/P-1a). Struktura bezrobotnych wg grup zawodowych w powiecie bialskim w 2008r.

L.p.	Kod grupy zawodu	Nazwa grupy zawodu	Ogółem bezrobotni	W tym				
				Kobiety	Absolwenci		Pow. 12 m-cy	
					Razem	Kobiety	Razem	Kobiety
1.	74	Pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	13,9039	19,5166	2,6785	2,7972	15,6184	22,0126
2.	72	Robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń	10,7825	0,5276	1,7856	0,0000	10,0207	0,6290
3.	31	Średni personel techniczny	8,4651	5,0111	12,4999	4,8951	4,4919	4,5284
4.	51	Pracownicy usług osobistych i ochrony	7,9686	12,4837	14,7321	20,2797	7,6020	12,0754
5.	71	Górnicy i robotnicy budowlani	7,4959	0,5715	1,3393	0,0000	9,6059	0,8805
6.	52	Modelki, sprzedawcy i demonstratorzy	7,1678	12,2620	3,1250	4,8951	9,9527	16,0996
7.	24	Pozostali specjaliści	7,0937	9,9782	27,6792	27,9721	2,8334	4,4026
8.	32	Średni personel w zakresie nauk biologicznych i ochrony zdrowia	5,5330	7,4288	8,0357	9,7902	2,9025	4,5283
9.	93	Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	5,3677	2,4176	0,0000	0,0000	7,2564	2,3900
10.	34	Pracownicy pozostałych specjalności	5,2966	7,4727	11,1607	12,5874	3,9391	5,7863

Analizując duże grupy zawodowe (kod dwucyfrowy) najliczniejszą grupę stanowili pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy tj. 13,9039% w stosunku do ogółu zarejestrowanych. Wymienioną grupę najliczniej reprezentują: krawcy, kapelusznicy i pokrewni, piekarze, cukiernicy i pokrewni, masarze, robotnicy w przetwórstwie ryb i pokrewni, stolarze i pokrewni.

Kolejną grupą równie liczną byli robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń 10,7825% zarejestrowanych. Grupę tę najliczniej reprezentowali: ślusarze i pokrewni, mechanicy pojazdów samochodowych oraz mechanicy – monterzy maszyn i urządzeń.

Do licznych grup zaliczamy również średni personel techniczny 8,4651% ogółu zarejestrowanych, najliczniej reprezentowany przez techników mechaników, techników gdzie indziej nie sklasyfikowanych oraz techników budownictwa.

Grupami zawodowymi najbardziej sfeminizowanymi są: pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy 19,5166%, pracownicy usług osobistych i ochrony 12,4837%, modelki, sprzedawcy i demonstratorzy 12,2620%;

Grupami zawodowymi z największą ilością osób długotrwale bezrobotnych są: pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy 15,6184% również robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń 10,0207% oraz modelki, sprzedawcy i demonstratorzy 9,9527%.

Z kolei wśród absolwentów dominowały następujące grupy:

- pozostali specjaliści 27,6792% tj. archeolodzy, socjolodzy i pokrewni, ekonomiści, specjaliści d/s ekonomicznych gdzie indziej niesklasyfikowani;
- pracownicy usług osobistych i ochrony 14,7321% w tym najliczniejsze zawody: kucharze, fryzjerzy, kosmetyczki i pokrewni;
- średni personel techniczny 12,4999% w tym zawody tj: technicy informatycy, technicy gdzie indziej niesklasyfikowani.

Jednym z elementów prezentowanego opracowania jest analiza napływu osób bezrobotnych według zawodów.

Tabela 3 (T-I/P-2) Napływ bezrobotnych wg zawodów w powiecie bialskim (najliczniejsze grupy) w 2008r.

L.p.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Bezrobotni ogółem	W tym		
				Kobiety	absolwenci	
					Razem	Kobiety
1	000000	Bez zawodu	1824	969	437	329
2.	522107	Sprzedawca	277	230	12	10
3.	743304	Krawiec	220	216	4	4
4.	244104	Pedagog	188	160	97	85
5.	341902	Asystent ekonomiczny	143	112	37	18
6.	722204	Ślusarz	130	3	1	0
7.	512201	Kucharz	122	94	18	17
8.	311502	Technik mechanik	120	1	14	0
9.	712102	Murarz	103	0	6	0
10.	241102	Ekonomista	101	77	15	11

Tabela 3 prezentuje napływ bezrobotnych w 2008 roku w najliczniejszych zawodach. Najwięcej zarejestrowało się osób nie posiadających zawodu - 1824. W mniejszym stopniu odnotowano napływ bezrobotnych w zawodach: sprzedawca – 277, krawiec – 220, pedagog – 188.

Napływ bezrobotnych kobiet widoczny jest w zawodach takich jak: sprzedawca 230, krawiec 216 oraz pedagog 160 osób. Należy wspomnieć, iż 969 kobiet to bezrobotne bez zawodu.

Wśród absolwentów najwięcej zarejestrowało się osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym 437 osób, następnie z wyższym pedagogicznym – pedagog 97 osób oraz średnim ekonomicznym tj. asystent ekonomiczny 37 osób.

Tabela 4 (T-I/P-2a) Struktura napływu bezrobotnych wg grup zawodowych w powiecie bialskim
(najliczniejsze grupy) w 2008r.

L.p.	Kod grupy zawodów	Nazwa grupy zawodów	Bezrobotni ogółem	W tym		
				Kobiety	Absolwenci	
					Razem	Kobiety
1.	24	Pozostali specjaliści	12,8119	18,8058	34,0014	42,5179
2.	74	Pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	12,0319	16,5802	1,6470	2,1898
3.	31	Średni personel techniczny	10,6084	5,2672	9,8821	2,5547
4.	72	Robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń	10,0817	0,4452	2,8232	0,0000
5.	51	Pracownicy usług osobistych i ochrony	6,9617	10,4228	9,6469	12,4088
6.	32	Średni personel w zakresie nauk biologicznych i ochrony zdrowia	6,3376	7,9377	8,5881	10,2192
7.	71	Górnicy i robotnicy budowlani	5,8696	0,2226	1,5294	0,0000
8.	34	Pracownicy pozostałych specjalności	5,8306	8,3087	9,2942	8,9417
9.	52	Modelki, sprzedawcy i demonstratorzy	5,4227	8,5297	1,4118	1,8248
10.	93	Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	4,0757	2,3739	0,1176	0,0000

Z powyższego zestawienia wynika, że najliczniejszą grupą zawodową, która zarejestrowała się do końca grudnia 2008r. była grupa pozostali specjaliści z zawodem archeolodzy, socjologów i pokrewni.. Stanowiła ona 12,8119% wszystkich zarejestrowanych. Znaczącą grupą była grupa pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy najliczniej reprezentowana przez krawców, kapeluszników i pokrewnych. Udział tej grupy w ogóle zarejestrowanych wyniósł 12,0319%.

Wśród kobiet najliczniejszą grupę stanowili pozostali specjaliści 18,8058% z archeologami, socjologami na czele, następnie pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy 16,5802% najliczniej reprezentowani przez krawców, kapeluszników i pokrewnych oraz pracownicy usług osobistych i ochrony 10,4228% z kucharzami.

Analizując zawody wykonywane przez mężczyzn dominuje grupa robotników obróbki metali, mechaników maszyn i urządzeń 9,6365% w tym najliczniej reprezentowane przez mechaników pojazdów samochodowych. Znaczący udział mężczyzn odnotowano również w grupie górniczy i robotnicy budowlani 5,647% w tym najliczniejszy zawód to murarze i pokrewni.

Najwięcej zarejestrowanych absolwentów odnotowano w grupach: pozostali specjaliści 34,0014% tj. archeolodzy, socjologów i pokrewni oraz średni personel techniczny 9,8821% najliczniej reprezentowana przez techników elektroników, telekomunikacji i pokrewni.

1.2. Analiza bezrobocia w mieście Biała Podlaska

Na koniec roku 2008 w tutejszym urzędzie było zarejestrowanych 3002 osoby w tym 1496 kobiet. Liczba zarejestrowanych w porównaniu z 2007r. spadła o 765 osób.

Stopa bezrobocia w mieście Biała Podlaska ukształtowała się na poziomie 13,2% czyli spadła o 3,3 punktu procentowego w stosunku do stopy bezrobocia z końca roku 2007.

Tabela 5 (T-II/P-1) Bezrobotni wg zawodów w mieście Biała Podlaska (najliczniejsze grupy).
Stan w końcu 2008r.

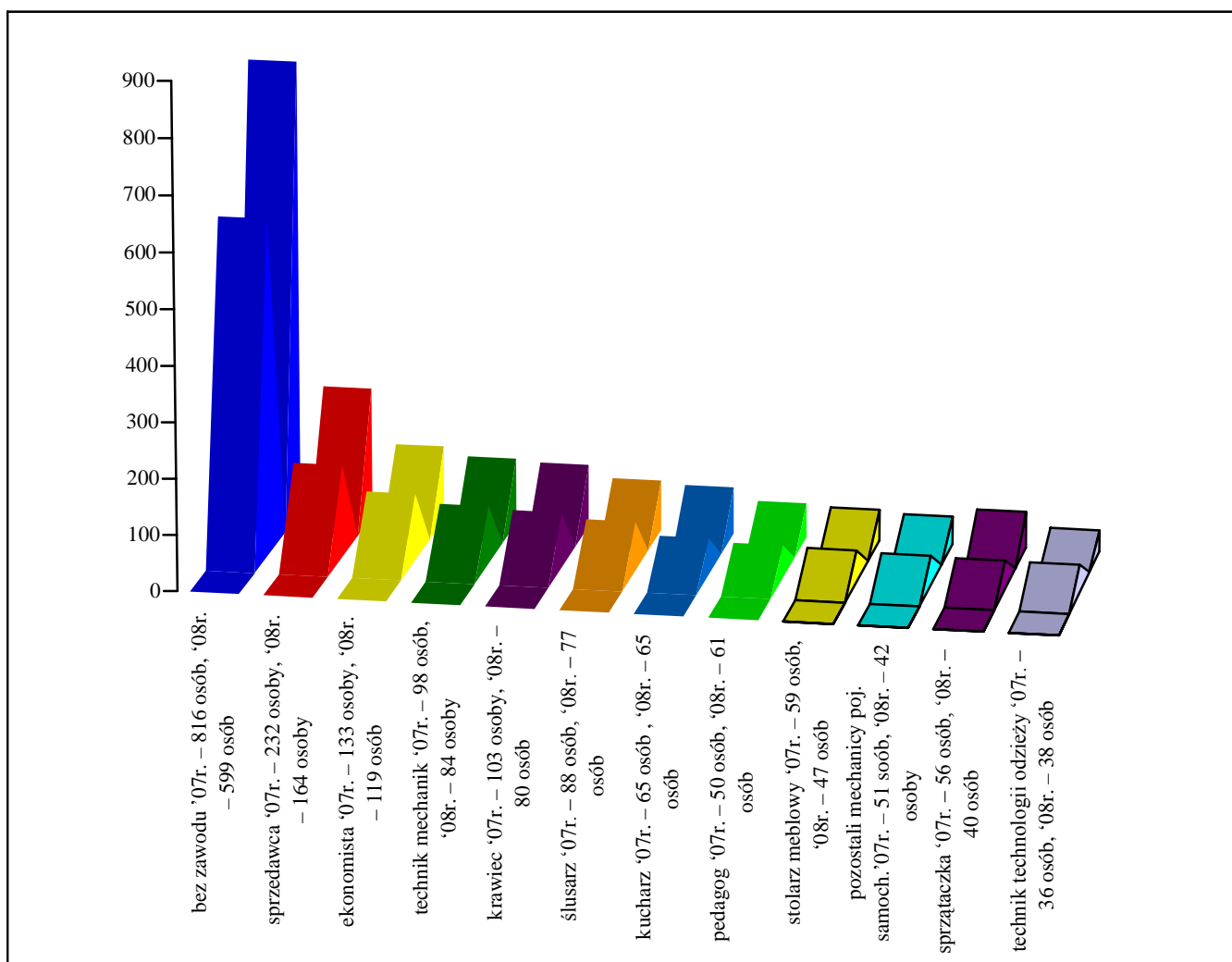
L. p	Nazwa zawodu	Bezrobotni ogółem	W tym				
			Kobiety	Absolwenci		Pow. 12 m-cy	
				Razem	Kobiety	Razem	Kobiety
1.	Bez zawodu	599	291	36	25	130	57
2.	Sprzedawca	164	150	1	1	85	82
3.	Ekonomista	119	98	2	2	54	48
4.	Technik mechanik	84	2	2	0	30	2
5.	Krawiec	80	78	1	1	33	33
6.	Ślusarz	77	2	0	0	0	0
7.	Kucharz	65	48	4	2	23	21
8.	Pedagog	61	54	13	12	6	6
9.	Stolarz meblowy	47	16	0	0	29	10
10.	Pozostali mechanicy pojazdów samochodowych	42	0	0	0	16	0
11.	Sprzątaczką	40	40	0	0	28	28
12.	Technik technologii odzieży	38	37	1	1	12	12

Jak wynika z tabeli 5 (T-I/P-1) w końcu 2008r. najliczniejszą grupę spośród bezrobotnych zarejestrowanych stanowili bezrobotni bez zawodu 599 osób. Następną grupą pod względem liczebności były osoby posiadające zawód sprzedawca 164 osoby, ekonomista 119 osób, technik mechanik 84 osoby, krawiec 80 osób oraz ślusarz 77 osób.

Jedyną grupą zawodową w której nie odnotowano ani spadku ani wzrostu są kucharze. Różnica zaś rejestracja osób w zawodzie pedagog, porównując z rokiem 2007 wzrosła o 11 osób.

Spadki zarejestrowanych odnotowano natomiast wśród bezrobotnych bez zawodu, sprzedawców, ekonomistów, techników mechaników, krawców, ślusarzy, stolarzy meblowych, pozostałych mechaników pojazdów samochodowych oraz sprzątaczek.

Bezrobotni wg zawodów w mieście Biała Podlaska na koniec 2008r. w porównaniu do 2007r.

■	bez zawodu '07r. – 816 osób, '08r. – 599 osób
■	sprzedawca '07r. – 232 osoby, '08r. – 164 osoby
■	ekonomista '07r. – 133 osoby, '08r. – 119 osób
■	technik mechanik '07r. – 98 osób, '08r. – 84 osoby
■	krawiec '07r. – 103 osoby, '08r. – 80 osób
■	ślusarz '07r. – 88 osób, '08r. – 77 osób
■	kucharz '07r. – 65 osób, '08r. – 65 osób
■	pedagog '07r. – 50 osób, '08r. – 61 osób
■	stolarz meblowy '07r. – 59 osób, '08r. – 47 osób
■	pozostali mechanicy poj. samochod. '07r. – 51 osób, '08r. – 42 osoby
■	sprzątaczką '07r. – 56 osób, '08r. – 40 osób
■	technik technologii odzieży '07r. – 36 osób, '08r. – 38 osób

Figurujących w ewidencji ponad 12 miesięcy, a więc dotkniętych długotrwałym bezrobociem było 44,3% ogółu bezrobotnych tj. 1130 osób w tym 660 osób to kobiety.

Najwięcej osób bezrobotnych zarejestrowanych pow. 12 m-cy odnotowano w zawodach: bez zawodu 130, sprzedawca 85, ekonomista 54.

Z kolei wśród zarejestrowanych absolwentów dominują osoby bez zawodu - 36 osób oraz pedagodzy - 13 osób. Osób, które ukończyły szkoły zawodowe, średnie i wyższe oraz u których nie minęło 12 miesięcy od daty ukończenia wskazanej na świadectwie lub dyplomie, figurowało 149 w tym 88 kobiet.

Bezrobotni mężczyźni stanowili większość w następujących zawodach: bez zawodu 308, technik mechanik 82, ślusarz 75, pozostali mechanicy pojazdów samochodowych 42.

W ogólnej liczbie 1596 zarejestrowanych kobiet najwięcej figurowało: bez zawodu 291 oraz w zawodach sprzedawca 150, ekonomista 98, krawiec 78 osób, pedagog 54 osoby.

W populacji zarejestrowanych na koniec grudnia 2008r. w mieście Biała Podlaska, kobiety stanowią 53,1% ogółu bezrobotnych.

Następnym etapem analizy jest badanie struktury bezrobocia według dużych grup.

Tabela 6 (T-II/P-1a). Struktura bezrobotnych wg grup zawodowych w mieście Biała Podlaska

Stan na koniec 2008r.

L.p	Kod grupy zawodu	Nazwa grupy zawodu	Ogółem bezrobotni	W tym				
				Kobiety	Absolwenci		Pow. 12 m-cy	
					Razem	Kobiety	Razem	Kobiety
1.	24	Pozostali specjaliści	14,1906	18,6974	38,9377	44,4445	8,4000	11,7745
2.	74	Pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	12,6508	16,8581	0,8850	1,5873	15,7000	19,7345
3.	72	Robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń	12,2345	0,8430	2,6549	0,0000	12,1000	0,6632
4.	31	Średni personel techniczny	9,5713	5,3641	5,3098	3,1746	8,2000	5,6384
5.	51	Pracownicy usług osobistych i ochrony	6,9081	9,5019	7,9646	6,3492	5,4000	7,4625
6.	52	Modelki, sprzedawcy i demonstratorzy	6,8682	11,4940	0,8850	1,5873	8,5000	13,6002
7.	71	Górnicy i robotnicy budowlani	5,0352	0,1532	0,0000	0,0000	4,7000	0,1658
8.	91	Pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach	4,8273	6,1303	0,0000	0,0000	7,6000	8,4577
9.	32	Średni personel w zakresie nauk biologicznych i ochrony zdrowia	4,4944	5,2873	7,0796	7,9365	3,8000	4,9750
10.	34	Pracownicy pozostałych specjalności	3,9949	5,6705	10,6195	14,2857	3,8000	5,3068

Na koniec roku 2008 największy udział w strukturze bezrobotnych w ujęciu dużych grup zawodowych stanowią: pozostali specjaliści 14,1906% (najliczniejsze zawody: ekonomiści, archeolodzy, socjolodzy i pokrewni), pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy 12,6508% (najliczniejsze zawody: krawcy, kapelusznicy i pokrewni, stolarze i pokrewni); robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i

urządzeń 12,2345% tj. ślusarze i pokrewni oraz średni personel techniczny 9,5713% tj. technicy mechanicy.

Jak wynika z tabeli 6 (T-I/P-1a) największą grupę wśród kobiet stanowili pozostali specjaliści 18,6974% w tym: ekonomiści, archeolodzy, socjolodzy i pokrewni. Następną grupę stanowią pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy 16,8581% w tym krawcy, kapelusznicy i pokrewni na czele.

Wśród osób długotrwale bezrobotnych najliczniejszą grupę stanowią pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy 15,7000% w tym: stolarze i pokrewni oraz tkacze, dziewiarze i pokrewni.

Wśród absolwentów dominowała w szczególności grupa: pozostali specjaliści 38,9377% tj. specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania oraz archeolodzy, socjolodzy i pokrewni.

Tabela 7 (T-II/P-2) Napływ bezrobotnych wg zawodów w mieście Biała Podlaska za 2008r.

(w najliczniejszych zawodach)

L.p.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Bezrobotni ogółem	W tym		
				Kobiety	Absolwenci	
					Razem	Kobiety
1.	000000	Bez zawodu	830	375	157	88
2.	244104	Pedagog	167	151	95	88
3.	522107	Sprzedawca	138	117	4	4
4.	241102	Ekonomista	125	88	19	13
5.	311502	Technik mechanik	110	1	7	0
6.	512201	Kucharz	80	55	10	6
7.	743304	Krawiec	64	62	4	4
8.	722204	Ślusarz	58	1	0	0
9.	241912	Specjalista d/s marketingu i handlu	57	28	26	10
10.	512202	Kucharz małej gastronomii	55	20	11	3

Najwięcej zarejestrowano osób nie posiadających zawodu - 830. Pokazną grupę stanowili również, pedagodzy 167 osób, sprzedawcy 138 osób, ekonomiści 125 osób oraz technicy mechanicy 110 osób.

Kolejne zawody to: kucharz 80 osób, krawiec 64 osoby, ślusarz 58 osób, specjalista d/s marketingu i handlu 57 osób oraz kucharz małej gastronomii 55 osób.

Wśród absolwentów najwięcej zarejestrowało się osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym aż 157 osób oraz wyższym pedagogicznym 95 osób.

Analogicznie do roku poprzedniego bezrobotne kobiety najliczniej były reprezentowane przez bezrobotne: bez zawodu 375 osób, pedagogów 151 osób oraz sprzedawców 117 osób.

Tabela 8 (T-II/P-2a). Struktura napływu bezrobotnych wg grup zawodowych w mieście Biała Podlaska za 2008r.

L.p.	Kod grupy zawodów	Nazwa grupy zawodów	Bezrobotni ogółem	W tym		
				Kobiety	Absolwenci	
					Razem	Kobiety
1.	24	Pozostali specjaliści	20,9694	29,7651	45,1721	55,7632
2.	72	Robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń	10,8702	0,6953	2,5098	0,0000
3.	74	Pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	8,2489	10,7787	1,1584	1,8691
4.	51	Pracownicy usług osobistych i ochrony	7,8296	10,4312	5,0194	4,3613
5.	23	Specjaliści szkolnictwa	5,8371	8,0667	11,9692	13,0841
6.	32	Średni personel w zakresie nauk biologicznych i ochrony zdrowia	4,9285	5,4240	4,6333	4,3615
7.	52	Modelki, sprzedawcy, i demonstratorzy	4,8584	8,1363	0,7722	1,2462
8.	71	Górnicy i robotnicy budowlani	4,5789	0,0000	0,1931	0,0000
9.	34	Pracownicy pozostałych specjalności	4,2996	5,9109	5,2127	5,9190
10.	21	Specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych	4,0897	1,8080	11,7764	3,7383

Do najliczniejszych grup uwzględnionych w tabeli 8 należą: pozostali specjaliści 20,9694% ogółu bezrobotnych (archeolodzy, socjolodzy i pokrewni oraz specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania); robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń 10,8702% ogółu bezrobotnych (mechanicy pojazdów samochodowych, ślusarze i pokrewni); pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy 8,2489% (krawcy, kapelusznicy i pokrewni oraz stolarze i pokrewni).

Spośród kobiet najwięcej rejestrowało się z takich grup zawodowych jak: pozostali specjaliści 29,7651% (archeolodzy, socjolodzy i pokrewni oraz ekonomiści); pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy 10,7787% (krawcy, kapelusznicy i pokrewni oraz piekarze, cukiernicy i pokrewni); pracownicy usług osobistych i ochrony 10,4312% (kucharze oraz fryzjerzy, kosmetyczki i pokrewni).

Analizując zawody wykonywane przez mężczyzn dominuje grupa robotników obróbki metali, mechaników maszyn i urządzeń 10,1749%, najliczniej reprezentowana przez mechaników pojazdów samochodowych oraz ślusarzy i pokrewnych.

Wśród absolwentów najliczniejszą grupą zawodową byli pozostali specjaliści 45,1721% ogółu napływu absolwentów reprezentowana przez archeologów, socjologów i pokrewnych, specjalistów ds. ekonomicznych i zarządzania oraz ekonomistów.

ROZDZIAŁ II

2. Analiza ofert pracy pozyskanych w powiecie bialskim i mieście Biała Podlaska

2.1 Analiza ofert pracy pozyskanych w powiecie bialskim

Analizę ofert pracy pozyskanych w powiecie bialskim prezentuje poniższa tabela:

Tabela 9 (T-I/P-3) Oferty pracy wg zawodów w powiecie bialskim w 2008 r. (najliczniej zgłaszane).

L.p.	Kod zawodów	Nazwa zawodu	Oferty pracy	
			Zgłoszone w 2008 r.	W końcu 2008 roku
1.	419101	Pracownik biurowy	249	3
2.	522107	Sprzedawca	198	0
3.	743604	Szwaczka	89	4
4.	343101	Pracownik administracyjny	65	4
5.	913207	Sprzątaczką	52	1
6.	413103	Magazynier	47	0
7.	621201	Ogrodnik terenów zieleni	43	0
8.	411101	Sekretarka	41	0
9.	512201	Kucharz	40	0
10.	916201	Robotnik placowy	39	0

W 2008 roku pracodawcy z terenu powiatu bialskiego zgłosili 2229 ofert pracy. W porównaniu z rokiem 2007 liczba ofert pracy zwiększyła się o 516.

Z liczebności zgłoszonych ofert wynika, że pracodawcy najczęściej zgłaszali potrzeby zatrudnienia pracowników biurowych, sprzedawców oraz szwaczek. Wymienione zawody skupiły 24% ogółu ofert pracy.

Licznie poszukiwani na rynku pracy byli: pracownicy administracyjni 65, sprzątaczką 52, magazynierzy 47 oraz ogrodnicy terenów zieleni 43 oferty pracy.

W porównaniu z rokiem ubiegłym wzrosła liczba ofert w zawodach: pracownik biurowy, sprzedawca, pracownik administracyjny, sprzątaczką, magazynier, szwaczka. Zmniejszyła się natomiast liczba ofert w zawodach: robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym, robotnik gospodarczy, wychowawca w placówkach oświatowych, wychowawczych i opiekuńczych.

Tabela 10 (T-I/P-3a) Struktura ofert pracy wg grup zawodowych w 2008 w powiecie bialskim.

L.p.	Kod grupy zawodów	Nazwa grupy zawodu	Oferty pracy	
			Zgłoszone w 2008r.	W końcu 2008r.
1.	41	Pracownicy obsługi biurowej	19,0210	13,3333
2.	34	Pracownicy pozostałych specjalności	13,9527	19,9999
3.	91	Pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach	13,2795	13,3334
4.	52	Modelki, sprzedawcy i demonstratorzy	9,2418	0,0000
5.	71	Górnicy i robotnicy budowlani	7,2679	0,0000
6.	74	Pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	6,5499	13,3333
7.	51	Pracownicy usług osobistych i ochrony	5,6529	0,0000
8.	23	Specjaliści szkolnictwa	5,3387	0,0000
9.	93	Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	3,6340	0,0000
10.	72	Robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń	2,4674	0,0000

Analiza struktury ofert pracy zgłoszonych w 2008r. w powiecie bialskim wskazuje, że pracodawcy najczęściej poszukiwali wg dużych grup zawodowych:

- ◆ pracowników obsługi biurowej 19,0%,
Najwięcej ofert pracy wśród osób zaliczanych do tej grupy było dla: pracowników obsługi biurowej gdzie indziej niesklasyfikowanych 12,9%, magazynierów 2,2%, sekretarek 21,8%,
- ◆ pracowników pozostałych specjalności 13,9% tj. pracowników administracji, sekretarzy i pokrewnych 3,6%, pracowników pomocy społecznej i pracy socjalnej 1,9%, agencji ds. sprzedaży(agencji) 1,9%,
- ◆ pracowników przy pracach prostych w handlu i usługach 13,3% tj. pomocy i sprzątaczek biurowych 4,3%, gospodarzy budynków 3,2%.
- ◆ modelek, sprzedawców i demonstratorów 9,2% tj. sprzedawców 9,2 %.

Najmniej ofert pracy wystąpiło w następujących grupach zawodowych (0,05~ 1%):

- ◆ kierownicy małych przedsiębiorstw 0,08%,
- ◆ nauczyciele praktycznej nauki zawodu i instruktorzy 0,08%,
- ◆ robotnicy zawodów precyzyjnych, wytwórcy galanteryjnych, robotnicy poligraficzni 0,04%,
- ◆ rolnicy 0, 08%,
- ◆ specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych 0,53%,
- ◆ leśnicy i rybacy 0,17%,
- ◆ operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych 0,17%,

- ◆ średni personel techniczny 0,94%,
- ◆ operatorzy i monterzy maszyn 0,44%,
- ◆ kierownicy dużych i średnich organizacji 0,52%,
- ◆ robotnicy pomocniczy w rolnictwie, rybołówstwie i pokrewni 0,58%.

Grupa zawodów dla której nie odnotowano żadnej oferty pracy to:

- ◆ rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby.

Posługując się **wskaźnikiem szansy otrzymania ofert pracy** w poszczególnych zawodach stwierdzono, że w grupie zawodów wg kodu dwucyfrowego (T-I/P-10) najwyższe wskaźniki szansy otrzymania oferty pracy w powiecie bialskim mają:

- pracownicy obsługi biurowej,
- ogrodnicy
- specjaliści szkolnictwa,

zaś w grupie zawodów czterocyfrowych (T-I/P-11):

- ładowacze nieczystości,
- dyrektorzy generalni, wykonawczy i prezesi,
- urzędnicy do spraw przyznawania zasiłków,
- urzędnicy do spraw podatków.

Badając **strukturę bezrobotnych i ofert pracy według PKD** w powiecie bialskim (aneks statystyczny T-I/P-9a) zaobserwowano, największy napływ bezrobotnych w 2008r. w sekcji przetwórstwo przemysłowe 23,91%. Drugą w kolejności sekcją o równie wysokim napływie bezrobotnych jest handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego 20,18%. Sekcją PKD w której nie odnotowano rejestrujących się osób była sekcja organizacje i zespoły eksterytorialne.

W analogicznym okresie największa liczba ofert pracy pochodziła z sekcji handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego 20,32% oraz z sekcji administracja publiczna i ochrona narodowa (...) 18,07%.

2.2 Analiza ofert pracy pozyskanych w mieście Biała Podlaska

Analizę ofert pracy w mieście Biała Podlaska prezentuje poniższa tabela:

Tabela 11 (T-II/P-3) Oferty pracy wg zawodów w mieście Biała Podlaska w 2008 r. (najliczniej zgłaszane)

L.p.	Kod zawodów	Nazwa zawodu	Oferty pracy	
			Zgłoszone w 2008r.	W końcu 2008r.
1.	419101	Pracownik biurowy	212	0
2.	522107	Sprzedawca	154	0
3.	411301	Operator wprowadzania danych	36	1
4.	512201	Kucharz	30	0
5.	343101	Pracownik administracyjny	30	0
6.	341503	Przedstawiciel handlowy	29	0
7.	832302	Kierowca samochodu ciężarowego	26	0
8.	341501	Handlowiec	23	0
9.	413103	Magazynier	23	0
10.	411101	Sekretarka	22	0
11.	513102	Opiekunka dziecięca	22	0
12.	931301	Robotnik budowlany	21	0
13.	343201	Księgowy	19	0
14.	512202	Kucharz małej gastronomii	19	0
15.	419104	Pracownik kancelaryjny	18	0

W 2008r. do Powiatowego Urzędu Pracy Biała Podlaska zgłoszonych zostało 1371 wolnych miejsc pracy z terenu miasta, a w porównaniu z 2007r. liczba ta zwiększyła się o 114 ofert.

Ze zgłoszonych ofert wynika, że pracodawcy najczęściej zgłaszali potrzeby zatrudnienia przede wszystkim pracowników biurowych oraz sprzedawców. Sporo ofert pracy mogli uzyskać bezrobotni w zawodach operator wprowadzania danych, kucharz, pracownik administracyjny, przedstawiciel handlowy, kierowca samochodu ciężarowego, handlowiec, magazynier, sekretarka, opiekunka dziecięca, robotnik budowlany.

W porównaniu z rokiem ubiegłym odnotowano wzrost ofert w zawodach: operator wprowadzania danych, handlowiec, przedstawiciel handlowy, sprzedawca, pracownik biurowy, sekretarka, opiekunka dziecięca, robotnik budowlany, księgowy i kucharz małej gastronomii.

Spadła zaś liczba ofert w zawodach kucharz, pracownik administracyjny, kierowca samochodu ciężarowego oraz magazynier.

Tabela 12 (T-II/P-3a) Struktura ofert pracy wg grup zawodowych w mieście Biała Podlaska.

Stan w 2008r.

L.p.	Kod grupy zawodów	Nazwa grupy zawodu	Oferty pracy	
			Zgłoszone w 2008r.	W końcu 2008r.
1.	41	Pracownicy obsługi biurowej	25,2380	20,0000
2.	34	Pracownicy pozostałych specjalności	13,3478	0,0000
3.	52	Modelki, sprzedawcy i demonstratorzy	11,8162	0,0000
4.	51	Pracownicy usług osobistych i ochrony	8,1692	0,0000
5.	91	Pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach	5,9811	20,0000
6.	71	Górnicy i robotnicy budowlani	5,6162	0,0000
7.	93	Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	4,5222	0,0000
8.	72	Robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń	3,3551	20,0000
9.	31	Średni personel techniczny	3,1363	0,0000
10.	83	Kierowcy i operatorzy pojazdów	2,4800	40,0000

Analiza struktury ofert pracy zgłoszonych w 2008 roku w mieście Biała Podlaska wskazuje, że pracodawcy najczęściej poszukiwali wg dużych grup zawodowych:

- ◆ pracownicy obsługi biurowej 25,2% tj. pracownicy obsługi biurowej, operatorzy wprowadzania danych,
- ◆ pracownicy pozostałych specjalności 13,3% tj. agenci do spraw sprzedaży, pracownicy administracyjni, sekretarze i pokrewni,
- ◆ modelki, sprzedawcy i demonstratorzy 11,8% tj. sprzedawcy i demonstratorzy.

Najmniej ofert pracy wystąpiło w następujących grupach zawodowych (0,07~ 1%):

- ◆ robotnicy zawodów precyzyjnych, ceramicy, wytwórcy wyrobów galanteryjnych, robotnicy poligraficzni i pokrewni 0,07%
- ◆ rolnicy 0,07%,
- ◆ operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych 0,29%,
- ◆ nauczyciele praktycznej nauki zawodu i instruktorzy 0,36%,
- ◆ ogrodnicy 0,58%.

Grupy zawodów w których w ogóle nie wpłynęła żadna oferta pracy to:

- ◆ leśnicy i rybacy,
- ◆ leśnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby.

Posługując się **wskaźnikiem szansy otrzymania oferty pracy** w poszczególnych zawodach stwierdzono, że w grupie zawodów wg kodu dwucyfrowego (T-I/P-10) najwyższe wskaźniki szansy otrzymania oferty pracy w mieście Biała Podlaska mają następujące zawody:

- pracownicy obsługi biurowej,
- pracownicy pozostałych specjalności,
- kierownicy małych przedsiębiorstw,
- ogrodnicy;

zaś w grupie zawodów czterocyfrowych(T-I/P-11):

- urzędnicy do spraw przyznawania zasiłków,
- urzędnicy d/s podatków,
- pracownicy bibliotek i informacji naukowej,
- operatorzy urządzeń do rozdrabniania, mieszania i granulowania chemikaliów,
- operatorzy wprowadzania danych,
- kierownicy małych przedsiębiorstw w budownictwie.

Badając **strukturę bezrobotnych i ofert pracy według PKD** w mieście Biała Podlaska (aneks statystyczny T-I/P-9a) odnotowano największy napływ bezrobotnych w sekcji handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego 26,2%. Drugą w kolejności sekcją o równie wysokim napływie bezrobotnych jest działalność nie zidentyfikowana 25,2%. Sekcją PKD w której nie odnotowano rejestrujących się osób była sekcja organizacje i zespoły eksterytorialne.

Największa liczba ofert pracy w 2008r. została zgłoszona w sekcji handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego 25,6% oraz w sekcji administracja publiczna i obrona narodowa 18,3% ogółu zgłoszonych.

ROZDZIAŁ III

3. Analiza zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie bialskim i mieście Biała Podlaska

Poprzez **zawód deficytowy** należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy. W analizie przyjęto, że zawody takie posiadają wskaźnik intensywności większy od 1,1%.

Natomiast poprzez **zawód nadwyżkowy** należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy mniejsze zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie. Przy określeniu nadwyżki ustalono, że wskaźnik intensywności powinien być mniejszy od 0,9%.

Zawody, które wykazują równowagę to zawody, dla których wskaźnik intensywności dla danego zawodu zawiera się w przedziale od 0,9 do 1,1%.

Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów wygenerowano biorąc pod uwagę średnią miesięczną liczbę ofert pracy w danym zawodzie oraz średnią miesięczną liczbę zarejestrowanych bezrobotnych w danym zawodzie w 2008r.

Szczegółowe zestawienie przedstawia tabela T-I/P-4 (aneks statystyczny).

3.1. Analiza zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie bialskim

Do **zawodów deficytowych w powiecie bialskim** gdzie liczba zarejestrowanych bezrobotnych jest niższa niż zgłaszane dla tych bezrobotnych zapotrzebowanie przez pracodawców w postaci miejsc pracy należą zawody zawarte w poniższej tabeli, która prezentuje zawody wg 6-cyfrowego kodu uszeregowane od najwyższego wskaźnika intensywności deficytu:

Tabela 13. Tabela rankingowa zawierająca 30 zawodów wg wskaźnika intensywności deficytu w powiecie bialskim*

L.p.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności deficytu zawodów
1.	411101	Sekretarka	41,0
2.	833401	Kierowca operator wózków jezdniowych	18,0
3.	915206	Woźny	17,5
4.	341901	Asystent bankowości	16,0
5.	419190	Pozostali pracownicy obsługi biurowej gdzie indziej niesklasyfikowani	15,0
6.	419101	Pracownik biurowy	13,1
7.	341201	Agent ubezpieczeniowy	11,0
8.	621201	Ogrodnik terenów zieleni	10,7
9.	341601	Zaopatrzeniowiec	9,5
10.	346101	Asystent osoby niepełnosprawnej	8,0
11.	913302	Pracznica	7,0
12.	412190	Pozostali pracownicy do spraw finansowo-statystycznych	6,0
13.	422201	Recepcjonista	6,0
14.	513102	Opiekunka dziecięca domowa	5,4
15.	522108	Sprzedawca w stacji paliw	5,0
16.	712401	Brukarz	5,0
17.	743501	Krojczy	5,0
18.	921104	Pomocniczy robotnik szklarniowy	5,0
19.	921104	Pomocniczy robotnik szklarniowy	5,0
20.	347601	Animator kultury	4,2
21.	512103	Intendent	4,0
22.	712901	Konserwator budynków	4,0
23.	713704	Monter sieci wodnych i kanalizacyjnych	4,0
24.	713990	Pozostali robotnicy budowlani robót wykończeniowych i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	4,0
25.	915205	Szatniarz	4,0
26.	722204	Zbrojarz	3,2
27.	213901	Administrator sieci informatycznej	3,0
28.	241303	Doradca zawodowy	3,0
29.	343104	Sekretarz asystent	3,0
30.	413102	Inwentaryzator	3,0

* zawody wg kodu 6-cyfrowego kodu uszeregowane od najwyższego wskaźnika intensywności deficytu:

Do zawodów deficytowych z najniższym wskaźnikiem deficytu (3% ~1,2%) należą:

- robotnik placowy,
- robotnik gospodarczy,
- szwaczka,
- pozostali stolarze i pokrewni,
- pozostali elektromechanicy,
- malarz konstrukcji i wyrobów metalowych
- monter instalacji centralnego ogrzewania i ciepłej wody,
- księgowy
- spedytor
- laborant chemiczny
- dziennikarz
- nauczyciel przedszkola
- pedagog szkolny
- wychowawca w placówkach oświatowych, wychowawczych i opiekuńczych,
- pracownik administracyjny
- kasjer bankowy
- dekarz
- nauczyciel języka obcego w szkole podstawowej.

Wśród 139 zawodów deficytowych (aneks statystyczny T-I/P-4) - 81 zawodów wykazało maksymalny poziom wskaźnika intensywności. Wskaźnik określony jako MAX oznacza, że w danym zawodzie złożono oferty pracy, ale w ewidencji PUP nie figurowali bezrobotni posiadający taki zawód. Czyli jest to sytuacja gdzie średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych wynosi zero przy zgłaszanym przez pracodawców zapotrzebowaniu. Do zawodów takich należą: goniec, konwojent, kierowca ciągnika siodłowego, operator urządzeń oczyszczania ścieków, szewc naprawiacz, elektromonter maszyn elektrycznych, mechanik urządzeń klimatyzacyjnych, monter /składacz okien, glazurnik, manikiurzystka, rejestratorka medyczna, kamieniarz, ekspedient pocztowy, opiekunka środowiskowa, agent celny, laborant budowlany, specjalista do spraw kadr, nauczyciel bibliotekarz, kosmetolog.

Do **zawodów nadwyżkowych w powiecie bialskim**, gdzie liczba zarejestrowanych bezrobotnych jest wyższa niż zgłaszane dla tych bezrobotnych zapotrzebowanie przez pracodawców w postaci miejsc pracy należą zawody zawarte w poniższej tabeli, która prezentuje zawody wg 6-cyfrowego kodu uszeregowane od najwyższego wskaźnika intensywności nadwyżki:

Tabela 14. Tabela rankingowa zawierająca 30 zawodów wg wskaźnika intensywności nadwyżki w powiecie bialskim*

L.p.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności nadwyżki zawodów
1.	931204	Robotnik torowy	0,83
2.	931203	Robotnik drogowy	0,80
3.	913303	Prasowaczka	0,75
4.	512301	Bufetowy	0,73
5.	522107	Sprzedawca	0,71
6.	233108	Nauczyciel nauczania początkowego	0,69
7.	123901	Kierownik wewnętrznej jednostki organizacyjnej gdzie indziej niesklasyfikowany	0,66
8.	222107	Inżynier zootechniki	0,60
9.	724390	Pozostali elektrycy budowlani i pokrewni	0,66
10.	341501	Handlowiec	0,66
11.	723304	Mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych	0,62
12.	131401	Kierownik małego przedsiębiorstwa w handlu hurtowym i detalicznym	0,50
13.	213202	Projektant stron internetowych	0,50
14.	244103	Kulturoznawca	0,50
15.	315207	Kontroler jakości wyrobów – artykuły spożywcze	0,50
16.	313104	Fotograf	0,50
17.	713203	Posadzkarz	0,50
18.	714201	Lakiernik samochodowy	0,50
19.	723104	Mechanik samochodów ciężarowych	0,50
20.	913210	Pracownik pomocniczy obsługi hotelowej	0,50
21.	915202	Dozorca	0,50
22.	921102	Pomocniczy robotnik przy hodowli zwierząt	0,50
23.	921190	Pozostali robotnicy pomocniczy w rolnictwie i pokrewni	0,50
24.	232108	Nauczyciel języka obcego	0,49
25.	714101	Malarz budowlany	0,45
26.	513301	Opiekunka domowa	0,42
27.	933104	Robotnik magazynowy	0,42
28.	933104	Robotnik magazynowy	0,42
29.	322404	Terapeuta zajęciowy	0,38
30.	243101	Archiwista	0,37

* zawody wg kodu 6-cyfrowego kodu uszeregowane od najwyższego wskaźnika intensywności nadwyżki

Do zawodów nadwyżkowych z najniższym wskaźnikiem nadwyżki (0,34% ~0,0213%) należą:

- chemik
- matematyk
- specjalista zastosowań informatyki
- biolog
- biotechnolog
- inżynier rolnictwa
- pielęgniarz
- nauczyciel języka polskiego
- nauczyciel wychowania fizycznego
- specjalista ds. rachunkowości
- pozostali specjaliści do spraw finansowych
- specjalista ds. marketingu i handlu
- pedagog
- technik rolnik
- masażysta
- specjalista administracji publicznej
- technik drogownictwa
- technik elektronik
- technik technologii odzieży
- technik elektrokardiolog
- ekspedytor
- kasjer handlowy
- kucharz
- robotnik leśny
- murarz
- stolarz budowlany
- spawacz ręczny gazowy
- blacharz samochodowy
- ślusarz narzędziowy
- tokarz
- elektromonter instalacji elektrycznych
- stolarz
- krawiec

- obuwnik przemysłowy.

Spośród 393 zawodów nadwyżkowych (aneks statystyczny T-I/P-4) odnotowano 299 zawodów nadwyżkowych, dla których nie przypadła żadna oferta pracy. W grupie tej znalazły się następujące zawody: bez zawodu, ekonomista, technik mechanik, technik żywienia i gospodarstwa domowego, rozbieracz-wykrawacz, pozostali informatycy gdzie indziej niesklasyfikowani, specjalista do spraw organizacji usług gastronomicznych, hotelarskich i turystycznych, pozostali specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania gdzie indziej niesklasyfikowani, socjolog, technik elektryk, technik ogrodnik, ratownik medyczny, pracownik ochrony mienia i osób, mechanik – operator pojazdów i maszyn rolniczych.

Zawody wykazujące **równowagę** na rynku pracy dla których wskaźnik intensywności zawiera się w przedziale od 0,9 do 1,1% to:

- specjalista ochrony środowiska
- lekarz weterynarii
- farmaceuta – farmacja apteczna
- diagnosta laboratoryjny
- nauczyciel geografii
- nauczyciel przyrody w szkole podstawowej
- specjalista bankowości
- tłumacz tekstów
- technik geodeta
- sadownik
- betoniarz
- monter instalacji gazowych
- introligator poligraficzny
- operator urządzeń do produkcji pasz
- monter mebli
- kierowca samochodu ciężarowego
- pomoc laboratoryjna
- sprzątaczką
- operator myjni
- zamiatacz
- sortowacz.

Z kolei zawody w których było **najwięcej długotrwale bezrobotnych** (aneks statystyczny T-I/P-7), biorąc pod uwagę grupy zawodowe (dwucyfrowe kody zawodów) to:

- kierownicy dużych i średnich organizacji,
- leśnicy i rybacy,
- pracownicy obrotu pieniężnego i obsługi klientów,
- operatorzy i monterzy maszyn
- pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach,
- kierowcy i operatorzy pojazdów,
- pracownicy obsługi biurowej
- modelki, sprzedawcy i demonstratorzy,
- rolnicy,
- robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie.

Natomiast **najmniej długotrwale bezrobotnych** było w grupach zawodów:

- specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych,
- pozostali specjaliści,
- specjaliści szkolnictwa,
- średni personel w zakresie nauk biologicznych i ochrony zdrowia,
- średni personel techniczny
- robotnicy pomocniczy w rolnictwie, rybołówstwie i pokrewni,
- rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby.

Grupy zawodowe w których nie odnotowano wskaźnika długotrwałego bezrobocia to: kierownicy małych przedsiębiorstw oraz nauczyciele praktycznej nauki zawodu i instruktorzy.

Podsumowując analizę zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie bialskim zauważalne jest, iż zwiększyła się liczba zawodów deficytowych o 31 zawodów w porównaniu z rokiem 2007. Liczba zawodów nadwyżkowych również uległa zwiększeniu – porównując z rokiem ubiegłym o 21.

3.2. Analiza zawodów deficytowych i nadwyżkowych w mieście Biała Podlaska

Do **zawodów deficytowych miasteczka Biała Podlaska** gdzie liczba zarejestrowanych bezrobotnych jest niższa niż zgłaszane dla tych bezrobotnych zapotrzebowanie przez pracodawców w postaci miejsc pracy należą zawody zawarte w poniższej tabeli, która prezentuje zawody wg 6-cyfrowego kodu uszeregowane od najwyższego wskaźnika intensywności deficytu:

Tabela 15. Tabela rankingowa zawierająca 30 zawodów wg wskaźnika intensywności deficytu w mieście Biała Podlaska*

L.p.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności deficytu zawodów
1.	913204	Pomoc kuchenna	14,0
2.	422201	Recepcjonista	13,0
3.	419101	Pracownik biurowy	12,4
4.	621201	Ogrodnik terenów zieleni	8,0
5.	419103	Pracownik do spraw osobowych	8,0
6.	342204	Spedytor	8,0
7.	713302	Tynkarz	7,5
8.	933104	Robotnik magazynowy	6,5
9.	932106	Sortowacz	6,0
10.	411101	Sekretarka	5,5
11.	513102	Opiekunka dziecięca	5,5
12.	514109	Fryzjer damski	5,0
13.	932103	Pakowacz	5,0
14.	932103	Pakowacz	5,0
15.	915206	Woźny	5,0
16.	341503	Przedstawiciel handlowy	4,8
17.	131301	Kierownik małego przedsiębiorstwa w budownictwie	4,0
18.	244505	Wychowawca w jednostkach penitencjarnych	4,0
19.	311101	Laborant chemiczny	4,0
20.	312201	Operator sprzętu komputerowego	4,0
21.	348202	Bibliotekarz	4,0
22.	412190	Pozostali pracownicy do spraw finansowo-statystycznych	4,0
23.	522108	Sprzedawca w stacji paliw	4,0
24.	931203	Robotnik drogowy	3,3
25.	341201	Agent ubezpieczeniowy	3,0
26.	4211022	Kasjer handlowy	3,0
27.	713201	Głazurnik	3,0
28.	723104	Mechanik samochodów ciężarowych	3,0
29.	233201	Nauczyciel przedszkola	2,6
30.	512301	Bufetowy	2,4

* zawody wg kodu 6-cyfrowego kodu uszeregowane od najwyższego wskaźnika intensywności deficytu:

Do zawodów deficytowych z najniższym wskaźnikiem deficytu (2% ~1,33%) należą:

- kierownik małego przedsiębiorstwa w handlu hurtowym i detalicznym,
- nauczyciel muzyki,
- pedagog szkolny
- handlowiec,
- magazynier
- przedstawiciel handlowy,
- monter wyrobów z tworzyw sztucznych,
- kierowca samochodu ciężarowego,
- robotnik budowlany,
- pracownik administracyjny,
- animator kultury,
- dozorca.

Wśród 150 zawodów deficytowych (aneks statystyczny T-I/P-4) - 102 zawody wykazało maksymalny poziom wskaźnika intensywności. Wskaźnik określony jako MAX oznacza, że w danym zawodzie złożono oferty pracy, ale w ewidencji PUP nie figurowali bezrobotni posiadający taki zawód. Czyli jest to sytuacja gdzie średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych wynosi zero przy zgłaszanym przez pracodawców zapotrzebowaniu. Do zawodów takich należą: grafik komputerowy, diagnosta samochodowy, instruktor nauki jazdy, asystent bankowości, operator wprowadzania danych, fakturzystka, kasjer bankowy, zbrojarz, ślusarz narzędziowy, architekt krajobrazu, nauczyciel przedmiotów zawodowych technicznych.

Do **zawodów nadwyżkowych w mieście Biała Podlaska**, gdzie liczba zarejestrowanych bezrobotnych jest wyższa niż zgłaszane dla tych bezrobotnych zapotrzebowanie przez pracodawców w postaci miejsc pracy należą zawody zawarte w poniższej tabeli, która prezentuje zawody wg 6-cyfrowego kodu uszeregowane od najwyższego wskaźnika intensywności nadwyżki:

Tabela 16. Tabela rankingowa zawierająca 30 zawodów wg wskaźnika intensywności nadwyżki w mieście Biała Podlaska*

L.p.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności nadwyżki zawodów
1.	914103	Robotnik gospodarczy	0,84
2.	714101	Malarz budowlany	0,80
3.	312102	Technik informatyk	0,78
4.	743604	Szwaczka	0,75
5.	913303	Prasowaczka	0,75
6.	322404	Terapeuta zajęciowy	0,71
7.	723105	Mechanik samochodów osobowych	0,66
8.	724301	Elektromonter instalacji elektrycznych	0,66
9.	243101	Archiwista	0,62
10.	514102	Fryzjer	0,56
11.	241303	Doradca zawodowy	0,50
12.	241914	Specjalista do spraw organizacji i rozwoju transportu	0,50
13.	244502	Specjalista pracy socjalnej	0,50
14.	321401	Dietetyk	0,50
15.	341902	Asystent ekonomiczny	0,50
16.	725110	Monter elektronik – urządzenia radiowo-telewizyjne	0,50
17.	816206	Palacz kotłów parowych	0,50
18.	721202	Spawacz ręczny gazowy	0,50
19.	827201	Operator urządzeń do obróbki surowca mleczarskiego	0,50
20.	724102	Elektromechanik pojazdów samochodowych	0,42
21.	322401	Masażysta	0,40
22.	725202	Monter sieci telekomunikacyjnych	0,40
23.	713604	Monter instalacji wodociągowych i kanalizacyjnych	0,38
24.	512201	Kucharz	0,37
25.	512202	Kucharz małej gastronomii	0,34
26.	222201	Specjalista żywienia człowieka	0,33
27.	224101	Pielegniarka	0,33
30.	724190	Pozostali elektromechanicy	0,33

* zawody wg kodu 6-cyfrowego kodu uszeregowane od najwyższego wskaźnika intensywności nadwyżki:

Do zawodów nadwyżkowych z najniższym wskaźnikiem nadwyżki (0,33% - 0,0213%) należą:

- specjalista ds. finansów,
- kosmetyczka,

- stolarz budowlany,
- technik elektronik,
- pozostali pracownicy administracyjni, sekretarze i pokrewni,
- robotnik placowy,
- kierownik działu marketingu i sprzedaży,
- chemik,
- specjalista zastosowań informatyki,
- pozostali informatycy gdzie indziej niesklasyfikowani,
- inżynier transportu,
- wychowawca w placówkach oświatowych, wychowawczych i opiekuńczych,
- psycholog,
- technik budownictwa,
- technik elektryk,
- pozostali technicy gdzie indziej niesklasyfikowani,
- kelner,
- murarz,
- technolog robót wykończeniowych w budownictwie,
- blacharz samochodowy,
- szlifierz metali,
- tokarz,
- mechanik pojazdów samochodowych,
- pozostali mechanicy pojazdów samochodowych,
- elektromonter,
- cukiernik,
- serowar,
- stolarz meblowy.

Spośród 268 zawodów nadwyżkowych (aneks statystyczny T-I/P-4) odnotowano 206 zawodów nadwyżkowych, dla których nie przypadła żadna oferta pracy. W grupie tej znalazły się następujące zawody: bez zawodu, ekonomista, technik mechanik, technik technologii odzieży, technik żywienia i gospodarstwa domowego, ślusarz, nauczyciel języka obcego, nauczyciel wychowania fizycznego, nauczyciel języka polskiego, pozostali specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania.

Zawody wykazujące **równowagę** na rynku pracy dla których wskaźnik intensywności zawiera się w przedziale od 0,9 do 1,1% to:

- administrator sieci informatycznej,
- diagnosta laboratoryjny,
- pozostali specjaliści ochrony zdrowia,
- nauczyciel fizyki i astronomii,
- doradca podatkowy
- technik farmaceutyczny,
- betoniarz zbrojarz,
- dekarz,
- posadzkarz,
- monter instalacji centralnego ogrzewania i ciepłej wody.

Z kolei zawody w których było **najwięcej długotrwale bezrobotnych**, biorąc pod uwagę grupy zawodowe (dwucyfrowe kody zawodów) to:

- rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby,
- pracownicy obrotu pieniężnego i obsługi klientów,
- pracownicy obsługi biurowej,
- operatorzy i monterzy maszyn,
- pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach,
- kierowcy i operatorzy pojazdów,
- ogrodnicy.

Natomiast **najmniej długotrwale bezrobotnych** było w grupach zawodów:

- kierownicy małych przedsiębiorstw
- specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych,
- specjaliści nauk przyrodniczych i ochrony zdrowia,
- pozostali specjaliści,
- specjaliści szkolnictwa.

W mieście Biała Podlaska w jednej grupie zawodowej: nauczyciele praktycznej nauki zawodu i instruktorzy wskaźnik długotrwałego bezrobocia wyniósł zero, oznacza to, iż w tej grupie zawodowej brak jest osób długotrwale bezrobotnych.

Porównując z rokiem ubiegłym w mieście Biała Podlaska zwiększyła się liczba zawodów deficytowych o 34, natomiast zawody nadwyżkowe zmniejszyły swoją liczbę o 24 zawody.

PODSUMOWANIE I WNIOSKI

Na podstawie sporządzonej analizy bezrobocia, ofert pracy oraz rankingu zawodów deficytowych i nadwyżkowych można wysunąć następujące wnioski i spostrzeżenia:

- Od 2005r. utrzymuje się tendencja spadkowa liczby zarejestrowanych bezrobotnych. Odnotowana stopa bezrobocia w 2008r. w powiecie bialskim wyniosła 12,4%, zaś w mieście Biała Podlaska 13,2%.
- Największe trudności ze znalezieniem zatrudnienia mają przede wszystkim osoby o niskich kwalifikacjach zawodowych. To właśnie bezrobotni bez zawodu w 2008r. stanowili dominującą grupę wśród ogółu zarejestrowanych (tj. z terenu powiatu 23,8% oraz z miasta 19,9%).
- W 2008r. znacznie zwiększyła się liczba zgłaszanych ofert pracy. Pracodawcy z terenu miasta i powiatu zgłosili 3600 ofert pracy, w porównaniu z rokiem ubiegłym o 630 ofert więcej. Najczęściej pracodawcy zgłaszają oferty w zawodach: pracownik biurowy, sprzedawca, kucharz, pracownik administracyjny, magazynier oraz sekretarka

W powiecie bialskim w porównaniu z rokiem ubiegłym wzrosła liczba ofert w zawodach: pracownik biurowy, sprzedawca, pracownik administracyjny, sprzątaczką, magazynier oraz szwaczka; zmniejszyła się natomiast liczba ofert w zawodach: robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym, robotnik gospodarczy oraz wychowawca w placówkach oświatowych, wychowawczych i opiekuńczych.

W mieście Biała Podlaska również odnotowano znaczący wzrost ofert w zawodach: operator wprowadzania danych, handlowiec, przedstawiciel handlowy, sprzedawca, pracownik biurowy, sekretarka, opiekunka dziecięca, robotnik budowlany, księgowy oraz kucharz małej gastronomii. Spadła zaś liczba ofert w zawodach: kucharz, pracownik administracyjny, kierowca samochodu ciężarowego oraz magazynier.

- Do grup zawodów najbardziej generujących długotrwale bezrobocie należy zaliczyć: pracowników obrotu pieniężnego i obsługi klientów, pracowników obsługi biurowej, operatorów i monterów maszyn oraz kierowców i operatorów pojazdów.
- Ponad połowa zarejestrowanych bezrobotnych reprezentuje zawody nadwyżkowe na rynku pracy.

W mieście występuje 268 zawodów nadwyżkowych, powiecie bialskim – 393 zawody nadwyżkowe. Zawody nadwyżkowe stanowią 69,5% ogółu występujących zawodów.

Zawody nadwyżkowe dla których wskaźnik szansy na pracę był korzystny przy dużej liczbie bezrobotnych to w powiecie bialskim: pielęgniarka, nauczyciel języka polskiego, nauczyciel wychowania fizycznego, specjalista ds. rachunkowości, specjalista ds. marketingu i handlu, pedagog, masażysta, technik technologii odzieży, kucharz, murarz, stolarz budowlany, ślusarz narzędziowy, krawiec.

W mieście Biała Podlaska to: specjalista d.s finansów, stolarz budowlany, technik elektronik, robotnik placowy, specjalista zastosowań informatyki, psycholog, technik budownictwa, technik elektryk, kelner, murarz, blacharz samochodowy, tokarz, mechanik pojazdów samochodowych, elektromonter, cukiernik, stolarz meblowy.

- W najlepszej sytuacji (tzn. wskaźnik szansy otrzymania ofert wykazuje równowagę z liczbą osób zarejestrowanych) pod kątem możliwości zatrudnienia miały osoby w zawodach:

w powiecie bialskim: specjalista ochrony środowiska, lekarz weterynarii, farmaceuta – farmacja apteczna, diagnosta laboratoryjny, nauczyciel geografii, nauczyciel przyrody w szkole podstawowej, specjalista bankowości, technik geodeta, betoniarz, monter instalacji gazowych, operator urządzeń do produkcji pasz, monter mebli, kierowca samochodu ciężarowego, pomoc laboratoryjna, sprzątaczką, operator myjni, sortowacz.

W mieście Biała Podlaska: administrator sieci informatycznej, diagnosta laboratoryjny, pozostali specjaliści ochrony zdrowia, nauczyciel fizyki i astronomii, doradca podatkowy, technik farmaceutyczny, betoniarz zbrojarz, dekarz, posadzkarz, monter instalacji centralnego ogrzewania i ciepłej wody.

- Część zarejestrowanych bezrobotnych reprezentuje zawody deficytowe na rynku pracy są to mianowicie; w powiecie bialskim: sekretarka, kierowca operator wózków jezdniowych, woźny, asystent bankowości, pozostali pracownicy obsługi biurowej gdzie indziej niesklasyfikowani, pracownik biurowy, agent ubezpieczeniowy, ogrodnik terenów zieleni, zaopatrzeniowiec.

w mieście Biała Podlaska: pomoc kuchenna, recepcjonista, pracownik biurowy, ogrodnik terenów zieleni, pracownik do spraw osobowych, spedytor, tynkarz, robotnik magazynowy.

Zawodami deficytowymi, w których nie odnotowano w ewidencji urzędu osób bezrobotnych a wystąpiło na nie zapotrzebowanie to w powiecie bialskim: goniec, konwojent, kierowca ciągnika siodłowego, operator urządzeń oczyszczania ścieków, szewc naprawiacz, elektromonter maszyn elektrycznych, mechanik urządzeń klimatyzacyjnych, monter/składacz okien, glazurnik.

w mieście Biała Podlaska: grafik komputerowy, diagnosta samochodowy, instruktor nauki jazdy, asystent bankowości, operator wprowadzania danych, fakturzystka, kasjer bankowy, zbrojarz, ślusarz narzędziowy, architekt krajobrazu.

- Godny zwrócenia uwagi jest duży udział kobiet w strukturze bezrobotnych w 2008r. w powiecie bialskim wyniósł 53,8%, a w mieście Biała Podlaska 53,1%.

Struktura zawodowa bezrobotnych zarejestrowanych w urzędzie odzwierciedla sytuację społeczno - gospodarczą w powiecie, określa popyt i podaż na określone zawody poprzez strukturę działalności gospodarczych występujących na naszym rynku, sytuację ekonomiczną rodzimych przedsiębiorców oraz niedostosowanie kwalifikacji zawodowych bezrobotnych do potrzeb rynkowych.

Nic nie jest w stanie zdecydowanie poprawić sytuacji na naszym rynku pracy, jeśli nie odnotujemy znaczącego wzrostu gospodarczego i napływu inwestycji. Przecież oferty pracy nierozzerwalnie związane są z rozwojem gospodarczym regionu. Im więcej nowych inwestorów tym więcej ofert pracy i coraz to mniejsze bezrobocie.

Natomiast osoby pragnące podjąć odpowiednie zatrudnienie winne wykazywać elastyczność zawodową i edukacyjną w celu nabywania nowych kwalifikacji zawodowych i podwyższania dotychczasowych.